

HJO

Barn - och elevhälsoplan - stöd för ledning och personal inom förskolor och skolor i Hjo kommun

Dokumenttyp   Rutin

Fastställd/upprättad   2016-12-29 av Barn och Utbildningschef

Senast reviderad   2016-12-29

Detta dokument gäller för   Barn och utbildning

Giltighetstid   Tillsvidare

Dokumentansvarig   Elevhälsochef

Dnr

Innehållsförteckning

Inledning	4
Syfte.....	4
Vad innebär barn- och elevhälsoarbetet i Hjo kommun?	4
Barnets bästa.....	4
Fokus på barnets/elevens möte med lärmiljön	4
Barn/elevhälsoarbetets inriktning.....	5
Elevhälsans uppdrag och ansvar i skolan.....	5
Elevhälsans medicinska insats	6
Elevhälsans psykologiska insats	6
Elevhälsans psykosociala insats	6
Elevhälsans specialpedagogiska insats.....	7
Organisation av elevhälsoarbetet i skolan.....	7
Rektor.....	7
Arbetslaget	7
Elevhälsoteam	8
Centrala elevhälsan.....	8
Elevgruppen.....	8
Styrning och ledning av elevhälsan	9
Skolhuvudmannens ansvar för elevhälsans arbete	9
Rektors ansvar för elevhälsans arbete.....	9
Organisation av barnhälsoarbetet i förskolan	10
Förskolechefen	10
Arbetslaget	10
Barngruppen.....	10
Stödfunktioner.....	11
Specialpedagogiskt stöd.....	11
Medicinskt och psykologiskt stöd.....	11

Inledning

Hjo kommuns mål är att våra barn och unga i förskola och skola ska ha möjlighet att nå de mål som är uppsatta för verksamheten. Vi ska arbeta för att alla barn/elever upplever en känsla av att tillvaron i förskola/skola är **begriplig, hanterbar och meningsfull** så att förutsättningarna är optimala för att kunna utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar.

I barn- och elevhälsoplanen används begreppen förskola och skola. Benämningen skola används som ett samlingsbegrepp för förskoleklass, fritidshem, grundskola, IM och grundsärskola.

Syfte

Syftet med denna plan är att:

- Möjliggöra att barn/elever når skolans mål.
- Att den ska vara till stöd för förskolechefer/rektorer och personal i det dagliga barn/elevhälsoarbetet.
- Att bidra till vidareutveckling av förskolors och skolors barn/elevhälsoarbete.

Vad innebär barn- och elevhälsoarbetet i Hjo kommun?

En väsentlig del av barn/elevhälsoarbetet ska vara hälsofrämjande och förebyggande samt åtgärdande. Vi jobbar utifrån dessa tre perspektiv:

- **Hälsofrämjande perspektiv**
Vad är det som gör att barn/elever utvecklas väl och mår bra? Hur kan vi bidra till detta?
- **Förebyggande perspektiv**
Hur kan vi förhindra uppkomsten av problem och undanröja hinder?
- **Åtgärdande perspektiv**
Hur kan vi förstå orsakerna till problem som uppstår och utifrån det hitta åtgärder och anpassningar utifrån barnens/elevernas förutsättningar och behov?

Barnets bästa

Skollagen Kapitel 1 § 10 (2010:800):

”I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år. Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.”

Fokus på barnets/elevens möte med lärmiljön

Utgångspunkten är att en god lärmiljö också främjar hälsan. Barn/elevhälsans mål är att bidra till att skapa en så positiv lärandesituation som möjligt för barnet/eleven. En förutsättning för detta är att vi skapar oss en förståelse för det individuella barnets/elevens behov och förutsättningar i förskolan/skolan och tillsammans med arbetslagen kartlägger, analyserar och utvecklar lärmiljöerna.

”Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.”

”Skolan ska stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter.”¹

En framgångsrik förskoletid och skolgång är en av de viktigaste skyddsfaktorerna ur ett livsperspektiv. Detta innebär att det dagliga barn/elevhälsoarbetet ska fokusera på friskfaktorer och en tilltro till att alla barn/elever kan lära sig, utvecklas och nå utbildningens mål.

Barn/elevhälsoarbetets inriktning²

- Att förebygga, tidigt upptäcka och uppmärksamma skolrelaterade problem
- Att utgå från barns/elevs egna förmågor..
- Att undanröja hinder för varje barns/elevs lärande och utveckling
- Att uppmärksamma, kartlägga, analysera och sätta in åtgärder för barn/elever som riskerar att inte nå uppsatta mål.
- Att arbeta så att en utvecklingsprocess sätts igång och att denna leder till önskvärt resultat utifrån uppsatta mål.
- Att lyssna på och ta hänsyn till barnets/elevens tankar och önskemål.
- Att stimulera till och stödja en verksamhetsutveckling, som bidrar till att skapa miljöer som främjar lärande, god allmän utveckling och hälsa hos varje barn/elev.
- Att främja en hälsosam livsstil, goda matvanor, rörelse och en aktiv fritid.
- Att ha ett helhetstänkande utifrån organisation/grupp/individ.
- Att samarbeta med barn/elever, vårdnadshavare och andra funktioner som är till stöd för barns/elevs utveckling.

Elevhälsans uppdrag och ansvar i skolan

I elevhälsans uppdrag ingår såväl generellt riktat arbete som individuellt riktat arbete.

Det generella arbetet innebär att elevhälsan:

- samverkar med skolans pedagogiska personal i arbetsmiljöfrågor samt i det övergripande hälsofrämjande och förebyggande arbetet.
- bistår skolledningen med information, råd och utredningar i frågor som har betydelse för elevernas lärande, utveckling och hälsa.
- arbetar för en säker och god arbets- och lärandemiljö för eleverna.
- uppmärksammar förhållanden i elevernas närmiljö som kan öka risken för skador, ohälsa, utsatthet och kränkningar.
- tar del av aktuell vetenskaplig utveckling inom relevanta områden för att utveckla elevhälsans arbete.
- samarbetar kontinuerligt och strukturerat med pedagogisk och annan personal på skolan.

¹ Lgr 11: Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, kap 1.

² Vägledning för elevhälsa, Socialstyrelsen Skolverket

- samverkar med landstingets hälso- och sjukvård, kommunens socialtjänst, ungdomsmottagningar och tandvård.

Det individuellt riktade arbetet innebär att elevhälsan:

- är delaktiga i uppgiften att identifiera och åtgärda problem i elevens lärande, utveckling och hälsa.
- deltar i arbetet med att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar.
- aktivt bistår elever med särskilt stöd, i samverkan med övrig personal..

Elevhälsans medicinska insats

Elevhälsan ska tillföra medicinsk kompetens och omvårdnadskompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- vid hälsobesök tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilt stöd eller andra insatser.
- i samverkan med elever, vårdnadshavare och skolans övriga personal arbeta för att ge eleverna kunskap om hälsosamma levnadsvanor och om faktorer som bidrar till hälsa eller ohälsa.
- bevaka elevernas vaccinationstäckning enligt Socialstyrelsens riktlinjer.
- vid behov erbjuda medicinsk konsultation och handledning.

Elevhälsans psykologiska insats

Elevhälsan ska tillföra psykologisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- på rektorns uppdrag genomföra psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kunskap om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.
- bidra med kunskap kring psykiska besvär, till exempel ångest och depression, samt med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger.
- bidra med psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling, till exempel genom utbildning kring psykisk hälsa och ohälsa.
- vid behov erbjuda psykologisk handledning och konsultation till pedagogisk personal kring inlärningssvårigheter, beteendeproblematik, och gruppprocesser.

Elevhälsans psykosociala insats

Elevhälsan ska tillföra psykosocial kompetens och som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete

- genomföra samtal, såsom stöd-, motivations- och krissamtal liksom utredande och rådgivande samtal med enskilda elever och deras familjer relaterade till skolsituationen.
- på rektorns uppdrag utreda och bedöma den sociala och psykosociala situationen för enskilda elever, bland annat som underlag inför beslut om särskilt stöd och vid upprättande av åtgärdsprogram samt inför elevernas mottagande i grund- och gymnasiesärskola.
- bidra med kunskap om risk- och skyddsfaktorer för elevers hälsa, sociala situation, lärande och utveckling.
- bidra med kunskaper om samhällets stödsystem.
- delta i arbetet med skolans struktur och organisation när det gäller värdegrund och likabehandling.

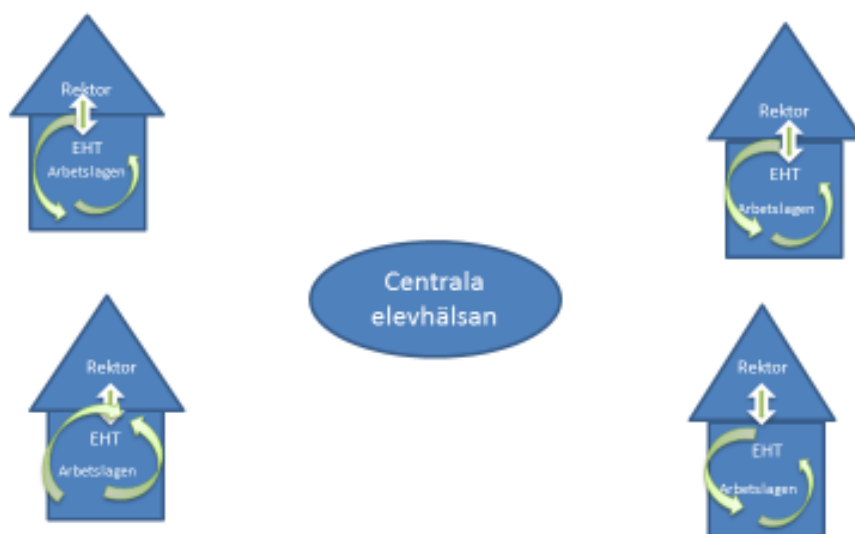
- vid behov erbjuda handledning kring beteendeproblematik och grupprocesser

Elevhälsans specialpedagogiska insats

Elevhälsan ska tillföra specialpedagogisk kompetens som ett stöd i det pedagogiska arbetet och i den övergripande planeringen av elevhälsans arbete.

- kartlägga hinder och möjligheter i lärmiljön och barns/elevs behov av särskilt stöd, genomföra pedagogiska kartläggningar.
- tillsammans med pedagoger utforma och genomföra åtgärdsprogram
- ge handledning och konsultation till pedagogisk personal.
- följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärmiljöer.

Organisation av elevhälsoarbetet i skolan

Rektor

Rektor ansvarar för och leder elevhälsoarbetet på sin enhet. Grunden i detta arbete utgörs av arbetslaget.

Arbetslaget

För att skolan på bästa sätt ska kunna utforma verksamheten utifrån barnens behov är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Arbetslaget står närmast verksamheten. Därför är det viktigt att bedömningen av hur verksamheten bör utformas för elever i behov

av särskilt stöd görs av rektor tillsammans med arbetslaget och lilla elevhälsan.

I arbetslaget finns kollegor som tillsammans reflekterar och problematiserar runt sitt arbetssätt med barnen för att tillsammans bättre möta alla barns behov. Rektor har, tillsammans med arbetslaget, ett särskilt ansvar för att de resurser som finns inom arbetslaget kommer de barn till godo som bäst behöver det.

Arbetsgången kan beskrivas med följande bild:

Lokala elevhälsoteamet: (EHT)

Som stöd för rektor finns det lokala elevhälsoteamet. Där finns tillgång till ett tvärvetenskapligt perspektiv bestående av specialpedagog, kurator och skolsköterska. Lilla elevhälsan träffas regelbundet tillsammans med rektor i syfte att stödja och utveckla elevhälsoarbetet på enheten. Elevhälsoteamet har schemalagd tid förlagd till enheten för möten med såväl elever som personal.

Centrala elevhälsan

I syfte att skapa likvärdighet samt utveckla de lokala elevhälsoteamens kompetens ingår all elevhälsopersonal i den centrala elevhälsan. Denna leds av kommunens elevhälsochef som också har personalansvar för denna grupp. Den centrala elevhälsan träffas regelbundet för gemensam reflektion och kunskapsbyggande utifrån det arbete som bedrivs på enheterna. Aktuell forskning kopplat till elevhälsans uppdrag bearbetas. Vid ett antal av dessa träffar finns även skolläkare samt skolpsykolog med. Syftet är då att ge tillfälle för bearbetning av ärenden som kräver en samlad kompetens från elevhälsans alla professioner.

Elevgruppen

Elevgruppen ska ses som en viktig och aktiv del i den enskilda elevens utveckling och lärande. Det är därför viktigt att särskilt stöd som i vissa fall kan behöva ges enskilt till en elev så långt som möjligt tillgodoses i den ordinarie verksamheten.

Därmed blir verksamheten en resurs för barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin

utveckling. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan eleven och de människor och den miljö som finns samt de aktiviteter som sker i skolan.

Styrning och ledning av elevhälsan

Skolhuvudmannens ansvar för elevhälsans arbete

Huvudmannen ansvarar bland annat för att:

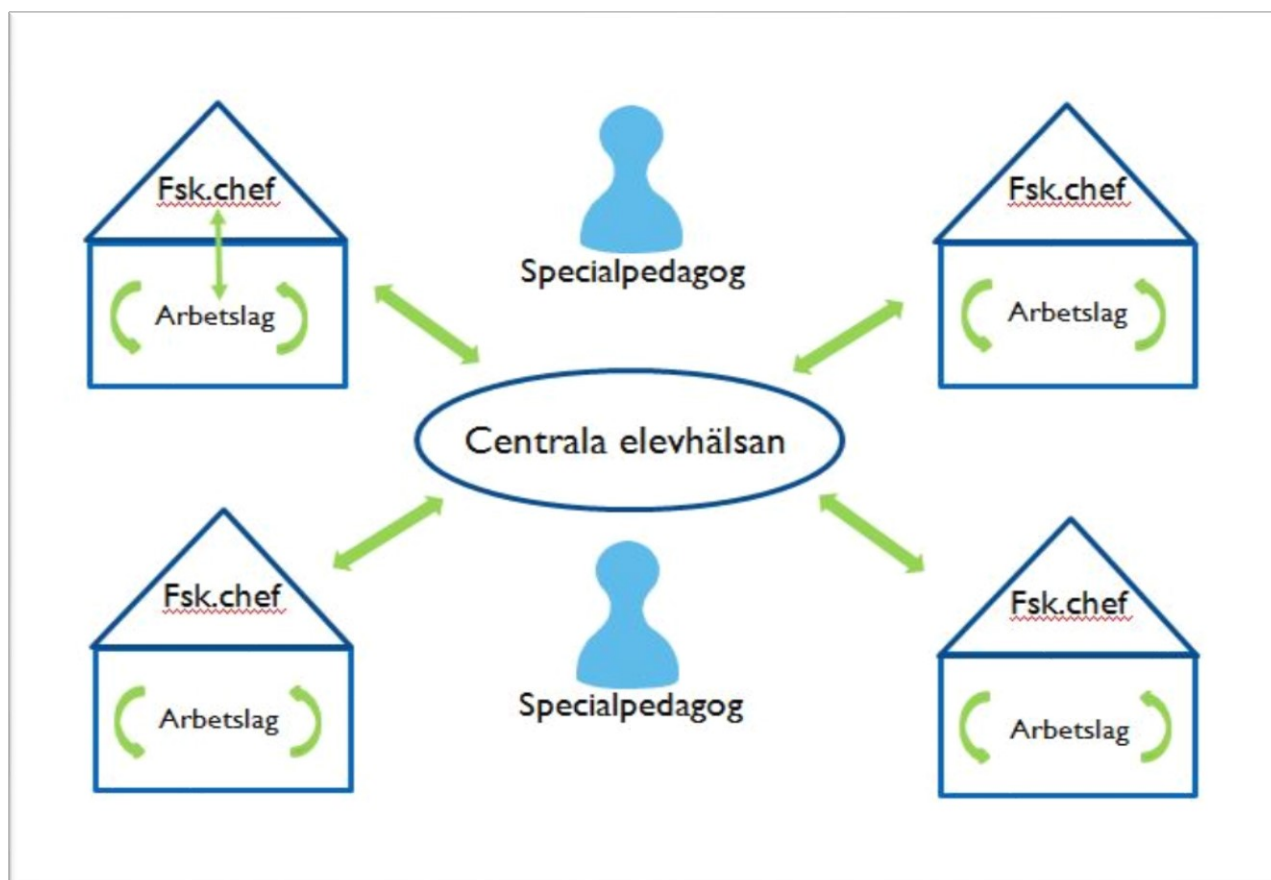
- genomföra utbildningen i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen samt bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.
- ha ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhets- och huvudmannanivå
- genomföra verksamheten på ett sådant sätt att de nationella målen uppnås, till exempel beslut om elevhälsans organisation, placering och anställningsvillkor för de anställda inom elevhälsan.
- verksamheten har en adekvat kompetensförsörjning och ska erbjuda personalen kompetensutveckling med mera
- skriva avtal vid samverkan med andra huvudmän
- det finns lokaler och utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Rektors ansvar för elevhälsans arbete

För varje skolenhet ska det finnas en rektor som leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid skolenheten. Rektorn ska också verka för att utveckla utbildningen och därmed också elevhälsan. Rektorn beslutar även om sin enhets inre organisation. Enligt läroplanen för grundskolan har rektorn bland annat ansvar för att:

- leda och organisera undervisningen och elevhälsans verksamhet så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.
- tillse att kontakt mellan skola och hem upprätts om det uppstår problem och svårigheter för eleven i skolan.
- anpassa resursfördelningen och stödåtgärderna utifrån den gemensamma värderingen av elevernas utveckling.
- organisera för ämnesövergripande kunskapsområden, exempelvis jämställdhet, sex och samlevnad samt riskerna med tobak, alkohol och andra droger.

Organisation av barnhälsoarbetet i förskolan

Förskolechefen

I enlighet med skolverkets allmänna råd för förskolan ska förskolechefen tillsammans med arbetslaget:

1. bedöma hur verksamheten ska utformas så att barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling ges det stöd som deras speciella behov kräver, samt
2. kontinuerligt följa upp och utvärdera om stödinsatserna är ändamålsenliga.

Arbetslaget

Enligt förskolans läroplan ska arbetslaget särskilt uppmärksamma och hjälpa de barn som är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. För att förskolan på bästa sätt ska kunna utforma verksamheten utifrån barnens behov är det viktigt att varje beslut om insatser föregås av noggranna pedagogiska överväganden. Arbetslaget står närmast verksamheten. Därför är det viktigt att bedömningen av hur verksamheten bör utformas görs av förskolechefen tillsammans med arbetslaget.

I arbetslaget finns kollegor som tillsammans reflekterar och problematiserar runt sitt arbetssätt med barnen för att tillsammans bättre möta alla barns behov. Arbetslaget har ett särskilt ansvar för att de resurser som finns inom arbetslaget kommer de barn till godo som bäst behöver det.

Barngruppen

Barngruppen ska ses som en viktig och aktiv del i det enskilda barnets utveckling och lärande. Det är därför viktigt att särskilt stöd som i vissa fall kan behöva ges enskilt till ett barn så långt som möjligt tillgodoses i

den ordinarie verksamheten och inte via särlösningar. Därmed blir verksamheten en resurs för barn som tillfälligt eller varaktigt är i behov av särskilt stöd i sin utveckling. Barns behov av särskilt stöd kan inte förstås som en egenskap hos barnet, utan är alltid situationsbundet. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan barnet och de människor och den miljö som finns samt de aktiviteter som sker i förskolan.

Stödfunktioner

I vissa fall kan det vara nödvändigt att komplettera det särskilda stödet med exempelvis konsultation och handledning till personalen inom det specialpedagogiska området.

Specialpedagogiskt stöd

I arbetet med det särskilda stödet finns specialpedagogiskt stöd från den centrala elevhälsan att tillgå. Vid regelbundna träffar möts specialpedagog och förskolechefer för konsultation utifrån verksamheternas behov.

Det specialpedagogiska stödet till förskolan innefattar stöd att:

- kartlägga hinder och möjligheter i lärmiljön och barns behov av särskilt stöd.
- ge handledning och konsultation till pedagogisk personal.
- följa upp, utvärdera och stödja utvecklingen av verksamhetens lärmiljöer.
- kartläggning av barns behov av tal- och språkutveckling samt utifrån dessa kartläggningar handleda personal samt föräldrar i hur denna utveckling kan stimuleras och stödjas.

Medicinskt och psykologiskt stöd

Det medicinska och psykologiska stödet ges av BVC.